MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI

MAGISTRAT DR. PAUL COPPINI

Seduta tat-8 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 31/2003

Joseph Bezzina .

vs

Geltrude Bezzina .

Il-Qorti ,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, wara li jppremetta :

Illi l-attur kien iżżewweġ lill-konvenuta nhar is-sebgħa u għoxrin (27) ta' Frar, elf disa' mija u tnejn u sebghin (1972) fil-knisja tal-Madonna ta' Lourdes, Għajnsielem, Għawdex ,

Illi dan iż-żwieġ kien minn l-izju tiegħu null u bla effett stante li l-kunsens da parti tal-konvenuta kien parzjalment simulat, bl-esklużjoni ta' parti tagħha ta' l-unita' u indissolubilita', kif ukoll il-fedelta' .

Illi dan iż-żwieġ kien ukoll null u bla effett minħabba difett serju ta' deskrizzjoni fl-għoti tal-kunsens taż-żwieġ da parti tal-konvenuta, kif ukoll minħabba inkapaċita' tagħha li tassumi l-oneri u taż-żwieġ .

Illi l-partijiet ilhom separati sa mis-sena elf disa' mija u tnejn u disgħin (1992) .

Talab lill-konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. Tiddikjara null u bla effett iż-żwieġ ċelebrat bejn il-kontendenti li seħħ nhar is-sebgħa u għoxrin (27) ta' Frar elf disa' mija u tnejn u sebgħin (1972) fil-knisja tal-Madonna ta' Lourdes, Għajnsielem, dan għar-raġunijiet imsemmija fil-premessi għal din iċ-ċitazzjoni .

Bl-ispejjeż kollha u bl-inġunzjoni minn issa għas-subizzjoni .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur debitament ikkonfermata minnu .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta li eċċepiet illi :

1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż stante li ż-żwieġ kkuntrattat bejn il-kontendenti huwa validu għall-finijiet u effetti kollha tal-Liġi kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni .

2. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri .

3. Illi għalhekk m'għandhiex tbati l-ispejjeż tal-proċeduri odjerni .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuta maħlufa minnha .

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-affidavits u dokumenti esebiti .

Rat il-verbal tagħha tal-21 ta' Ġunju 2006 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza .

Ikkunsidrat :

Illi permezz tal-kawża preżenti l-attur qed jitlob dikjarazzjoni ta' nullita' taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta għax allegatament:

(i) il-kunsens tal-konvenuta kien parzjalment simulat, bl-esklużjoni da parti tagħha ta' unita' u indissolubilita', kif ukoll il-fedelta', u

(ii) il-kunsens tal-konvenuta għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, kif ukoll minħabba inkapaċita' tagħha li tassumi l-oneri taż-żwieġ .

Madankollu l-prova ta' kwalunkwe waħda mir-raġunijiet msemmija mill-attur, hija suffiċjenti biex tirrendi żwieġ null skond il-liġi tagħna . Il-kompitu ta' din il-Qorti huwa għalhekk li tara u teżamina jekk iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ in eżami, jistgħux iwassluha għall-konkluzjoni illi teżisti xi waħda minn dawn ir-raġunijet li tirrendi żwieġ null skond l-Att dwar iż-Żwieġ (Kap. 255) .

L-ewwel raġuni li fuqha l-attur qed jibbaża t-talba tiegħu hija dik kontemplata fl-artikolu 19(1) (f) ta' din il-liġi . Din hija simili ħafna għal dak kontemplat fl-artikolu 1101(2) tad-Dritt Kanoniku . Taħt dan is-subinċiż, iż-żwieġ jista' jkun null jekk ikun hemm l-esklużjoni pożittiva :

(i) taż-żwieġ innifsu ;

(ii) ta' l-elementi essenzjali tiegħu ; u

(iii) ta' l-att konjugali .

Fil-każ tagħna l-attur jidher illi qed jallega illi kien hemm fil-konvenuta ***l-esklużjoni pożittiva ta' l-elementi essenzjali taż-żwieġ***, u partikolarment ta' dak li fid-dritt

Kanoniku nsibuh bħala l-***bonum fidei***, u ċioe' l-unita u indissolubilita' taż-żwieġ. Ingħad f'dan ir-rigward illi :

"*If a person contracts marriage with a deliberate intention of performing the conjugal act with a person other than his consort, he unduly restricts the exclusive right of the latter and consequently contracts invalidly . Moreover, the right to the conjugal act - and so to the communion of life - as an expression and support of the love of the spouses, is permanent and continuous . The right, in short, does not admit of cessation or interruption . Thus, the exclusivity of the right to the body cannot admit periods during which it would disappear*." [1]

Hekk insibu illi fid-deċiżjonijiet tat-tribunali ekkleżjastiċi ġie deċiż illi :

(i) *If before marriage the future spouse had the firm intention of excluding fidelity without any limits and if he or she perseveres in a constant and continuous fashion in this design, there is no question only of a simple presumption, but of the concrete certitude of the exclusion of the right of fidelity*;[2]

(ii) *A fairly evident agrument for the exclusion of the good of fidelity is found in the husband's habit of having relations with a woman that he did not give up at the time of a marriage and continues to support as a mistress.But acts of adultury committed after years or months of marriage, as well as the foresight of a relapse, do not contribute to the proof of the exclusion of the right*;[3]

(iii) *The woman who when marrying has the actual or virtual intention of delivering her body to other men also, though she does not think of giving to these*

S.R.R. Dec.coram Anne' January 17, 1967 in IDF, 79 (1968), kif ċitat f'G.Lesage p. 62

J . Denis, "Chronique de Jurisprudence" (contra Bonum Fidei) in Ac, 19 (1975), p. 206 -208

[3] ibid p. 208 .

men a right over her body, contracts invalidly since she does not assume the obligation of keeping fidelity;[4]

(iv) *A woman … who while engaged has comitted fornication … and who right after marriage has indulged in frequent adultery, and who claims she never loved her husband, seems to have excluded fidelity*.[5]

Fil-ġurisprudenza lokali insibu jingħad f'dan ir-rigward illi :

"… *filwaqt li fl-apparenza tkun qed tagħti l-kunsens, minn ġewwa tkun qed teskludi jew l-istess żwieġ jew xi element essenzjali, e.g. li teskludi ħajja* ***till death do us part,*** *tkun qed teskludi element essenzjali skond il-kunċett nisrani taż-żwieġ li għandna nsegwu meta ninterpretaw il-liġi tagħna*." [6]

"*Il-liġi tippresupponi li l-espressjoni estera tal-kunsens hija konformi mar-rieda interna, dan sakemm ma jiġix pruvat il-kuntrarju . Is-simulazzjoni totali tikkonsisti fil-fatt li hemm diskrepanza bejn l-att estern u r-rieda interna, per eżempju, meta persuna tagħmilha li qed tiżżewweġ meta hi qed taħseb li hi mhix qed tiżżewweġ (****intentio non contrahendi****) . Is-simulazzjoni parzjali taffettwa element partikolari li per eżempju hi l-att pożittiv tar-rieda li teskludi l-kunċett ta' indissolubilita' taż-żwieġ."* [7]

"*Il-kunsens taż-żewġ persuni fir-rabta taż-żwieġ jeħtieġ att volontarju li wieħed konxjament jingħaqad ma' persuna oħra bl-intenzjoni li jgħix ħajtu kollha ma' dik il-persuna u bejniethom jikkreja sħubija fejn jagħtu lilhom infushom lil xulxin . Meta wieħed jitkellem dwar l-esklużjoni taż-żwieġ jew wieħed mill-elementi essenzjli tiegħu, wieħed irid jifli jekk il-kontendenti jew wieħed minnhom, allavolja hu kapaċi jagħti l-kunsens validu għaż-żwieġ, pero' bl-atti tiegħu qabel u fil-ħajja miżżewġa, jew bl-ommissjoni tiegħu, eskluda a prioi ċertu obbligi essenzjali tal-ħajja*

[4] S.R.R.Dec. coram De Jorio July 13, 1968 in "Il Dolo nel Consenso Matrimoniale" p. 227, citat f'G . Lesage p. 62 .
[5] S.R.R. Dec. coram Anne' December 19, 1969
[6] Cali' vs Cali'; 22.6.1988 .
[7] A v B : 8.11.2000 vol.. LXXXIV pt. 3 pag. 171 .

miżżewġa, ċioe' ssimula l-kunsens tiegħu totalment fejn eskluda a priori ż-żwieġ jew inkella fejn waqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u ċioe' saret simulazzjoni parzjali." [8]

"*Fl-interpretazzjoni ta' dan is-subinċiż ġie ritenut mill-Qorti tagħna illi l-esklużjoni pożittiva ma kellhiex neċessarjament tirriżulta biss minn xi ħaġa espressa direttament iżda setgħet tiġi espressa bl-imġieba ta' xi parti fil-perijodu immedjatament qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens*." [9]

Raġuni oħra illi l-attur qed jibbaża din il-kawża fuqha hija dik kontemplata fl-artikolu 19(1)(d) ta' l-istess liġi . Ikun hemm ***difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju***, meta xi waħda mill-partijiet, għalkemm ma jistgħax jingħad li tbati minn infermita’ mentali, tkun daħlet għal din ir-rabta konjugali mingħajr maturita’ biżżejjed għaż-żwieġ .

Ġie spjegat illi "*B'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, il-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita' li parti jew oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku . Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta, ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu . In-nuqqas ta'* ***discretio judicii*** *hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ . Kif jispjega l-ġurista* **Colagiovann***i :*

*'il matrimonio, in quanto patto ossia '**foedus**' … richiede una capacita' intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e' per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita' di mente e di liberta', dato che … si tratta di assumersi una '**servitus**' per tutta la vita.' (*Forum, 1990 . vol. I part. 1. p. 72*)' ;*

---

[8] Sharon Lanzon mart Francis Attard vs Francis Attard : cit. nru. 571/96 : 15.3.2000

[9] Theresa Taguri nee' Spiteri vs Av. Christopher Cilia et noe. cit. nru. 3130/1996 ; 10.11.1999

Pero', kif gia ngħad, b'immaturita' jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju d-dottrina u l-ġurisprudenza 'non si riferiscono ad una piena e terminale maturita', non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di cioe' che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di cioe' che puo' comportare la vita coniugale, ne un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, ne in fine una conoscienza perfetta della motivazione della scelta matrimoniale . Ecco perche' riesce piu' appropriato l'uso del termine discrezione di giudizio, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturita' piena.' (**Pompedda, M.F.** Il Consenso Matrimoniale in Grocholewski – Pompedda – Zagglia . Il Matrimonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico (Padova 1984, p. 46) . *Proprju għalhekk ukoll il-leġislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni jrid ikun wieħed serju …"* [10]

Hekk ukoll l-Imħallef Rotali **Davino** innota li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, jfisser ukoll in-nuqqas ta' kapaċita' fil-partijiet kontraenti li jilħqu ammont suffiċjenti ta' riflessjoni proporzjonata għall-kuntratt konjugali, li hija fakulta' riflessiva meħtieġa għall-istat nuzjali (monito. Ecclesiastices, 108 (1983) 504, u. 2. cfr. Ch. Defebvre : "Defectus Discretionis indicii in Rotali Iurisprudentia in Periodica, 69, (1980) p. 55 – 7) : "*This is the capacity to put together judgements already reached to form a new judgement i.e. affirm or deny something about the objects of consent (in this case marriage) . A sufficient mature capacity to judge and to reason, to make a practical evaluation of the nature and essential obligations of marriage . The critical faculty is the faculty to combine reasoned judgement to form a new judgement . In marriage, the person about to marry must have the capacity to argue and reason inside of himself whether he should, first of all marry at any given time, and secondly, marry the person proposed as his/her spouse . He/she must internally turn over the reasons for and against*

N.A. vs R.A. konfermata mill-Qorti ta' l-Appell fid-29.10.1999 (vol. LXXXIII, pt. 2, p. 559) /

whether to take the other person for a commitment of a lifetime, which commitment would have to include the giving of one self to the other, the rendering of mutual service, and the institution with the other person of a lifetime full of a life of mutual help, respect and self-sacrifice" (vide sentenza *coram anne* – 22.7.69, SRRD No. 1. 61, pp. 864 - 865 n. 3) .

Fil-każ in eżami nsibu illi l-partijiet kienu bdew jiffrekwentaw lil xulxin xi sena qabel ma żżewġu . Kienu ltaqgħu Għajnsielem, fil-viċinanzi ta' l-Istitut ta' Lourdes fejn il-konvenuta kienet tirrisjedi, billi kienet trabbiet mas-sorijiet . Ma kien jaf xejn fuq il-*background* tagħha, u meta ommu saqsiet lis-sorijiet dwarha, qalulha li kienet tifla tajba imma rasha iebsa . Il-ġenituri tiegħu kienu kontra li jiżżewweġ lill-konvenuta, u infatti missieru baqa' ma attendiex għat-tieġ . Kellhom tliet itfal fl-ewwel ħames snin wara li żżewġu . L-attur kien dolċier u kien jaħdem għħal sigħat twal fil-forn ta' missieru . Il-konvenuta kienet tmexxi l-ħanut tal-pasti li kellhom u kienet tagħmel il-ġurnata kollha hemm . It-trobbija tat-tfal kienet prattikament f'idejha .

Għalkemm kienu jitlewmu ta' spiss anke meta t-tfal kienu għadhom żgħar, il-kontendenti ddeċidew li jisseparaw biss fl-1992 meta t-tfal kienu tfarfru, u nfatti laħqet iżżewġet il-kbira . Ħafna minn dan it-tilwim kien dovut għas-suspetti li r-raġel kien ikollu li martu kienet qed tibdlu . Infatti, apparti x-xniegħat li kien jisma' mingħand in-nies, u xi drabi anke minn tal-familja stess, l-attur kien jirrita ruħu ħafna meta kien jirritorna mix-xogħol u jsib lil martu fuq it-telephone . Imbagħad hekk kif kienet tarah, kull darba kienet taqta' ħesrem u hu iżjed jibda' jissuspetta f'xi ħaġa ħażina u jagħmel ix-xenati . L-attur allega illi martu kienet tħobb toħroġ ħafna u ddum ma tirritorna d-dar . Isemmi inċident fejn darba minnhom, xi ħames snin wara li kienu żżewġu, x'ħin daħal id-dar, sab raġel moħbi fil-gallarija tal-kamra tas-sodda, li spjega li kien daħal fl-ewwel dar li sab għax kien qed jiġi segwit . Jgħid ukoll illi sakemm kienu għadhom għarajjes kien ġibel l-attenzjoni tal-konvenuta illi ma kienx sew illi kienet qed tiffrekwenta raġel ieħor, imma hi ma kienet tara xejn ħażin f'illi tkellem lil ħaddieħor .

Qabel ma żżewġu kienet spiss tgħidlu illi għaliha ż-żwieġ ma kienx għal dejjem u meta jikbru t-tfal, ma kienitx tixtieq tibqa' miegħu .

Il-konvenuta da parti tagħha innegat għal kollox l-allegazzjonijiet ta' żewġha . Attribwiet l-inkwiet li nqala' bejniethom għall-għira kbira li kellu żewġha għaliha u għad-dixxiplina żejda u vjolenza fiżika u morali li kien ta' spiss jużgħa fuqha . Baqgħet tissaporti għal għoxrin sena u ma sfrattatx iż-żwieġ qabel, biex it-tfal ma jbatux . Spjegat, u fuq dan kienet ikkorroborata mill-ħbieb tagħha, illi meta kienet toħroġ, dan kien ikun magħhom, u ħafna drabi kien ikun hemm it-tfal ukoll, għax ma kienx ikollha ma' min tħallihom . Mill-bqija ma tantx kien jibqagħlha ħin liberu, għaliex ix-xogħol sew fil-ħanut u anke fid-dar, ma tantx kien jippermettilha .

Jidher għalhekk illi teżisti kontradizzjoni kbira bejn iż-żewġ verzjonijiet ippreżentati mill-kontendenti . Mill-ftit provi li hemm, il-Qorti trid tara jekk teżistix xi waħda jew aktar mir-raġunijiet li fuqhom qed jibbaża t-talba tiegħu l-attur sabiex jikseb dikjarazzjoni ta' nullita' ta' dan iż-żwieġ . Ma jistax ma jiġix enfasiżżat illi : "i*s-soċjeta' għandha tipproteġġi ż-żwieġ u min javvanza xi pretensjoni dwar nullita' ta' żwieġ għandu jagħmel dan bl-aktar mod serju u bi provi konkreti, u mhux b'mod leġġer u inkonvinċenti*."[11] Hekk ukoll ġie diversi drabi ribadit illi : "*Iż-żwieġ għas-soċjeta' mhux rabta ċoff iżda rabta għoqda u biex tinħall din l-għoqda l-Qorti ma tistax toqgħod biss fil-każ li għandha quddiemha fuq dak li l-attur appellant sejjaħ il-konfessjoni ġudizzjali tiegħu, sija pure ġuramentata, iżda jeħtieġ li kwalunkwe dikjarazzjoni tiegħu tiġi kkorroborata u sostanzjata bi provi oħra li huma biżżejjed biex jipproduċu fil-ġudikant il-konvinzjoni morali meħtieġa li verament il-kunsens ta' l-attur appellant kien ivvizzjat fil-mument taċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta*.[12]

---

[11] M mart AD vs AD : 13.3.1984 kollez. vol. LXVIII pt. 3 p. 49 .
[12] Appell.Carmel Farrugia vs Pauline Farrugia : 28.7.1987 kollez. Vol.. LXXI. pt. 2 p. 212

L-attur jidher illi qed jibbaża l-każ tiegħu fuq l-allegazzjonijiet ta' infedelta' ta' martu sa minn ftit wara li kienu żżewġu . Anke kieku kellhom jiġu emmnuti dawn il-allegazzjonijiet, li l-biċċa l-kbira huma sempliċement ibbażati fuq suspetti u xniegħat tan-nies, dan il-fattur waħdu, kif ġie mfisser hawn fuq, ma jwassalx għan-nullita' . Huwa minnu li jgħid ukoll illi l-konvenuta kienet spiss, sa minn qabel iż-żwieġ, tgħidlu li ma tħossx illi ż-żwieġ għandu jkun rabta għal dejjem, imma anke jekk dan jiġi emmnut ukoll, ma rriżulta xejn mill-provi, li jista' jindika illi l-konvenuta kienet ta' din il-fehma anke meta ġiet biex tagħti l-kunsens tagħha fl-okkażżjoni taċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ . Anzi rriżulta minflok illi hija dakinhar kienet kuntenta ħafna, u l-unika dispjaċir li kellha kienet illi ser tħalli t-tfal ta' l-Istitut . M'hemm xejn fil-komportament tagħha la qabel u lanqas wara ż-żwieġ li b'xi mod konvinċenti jista' jindika illi riedet teskludi l-element ta' indissolublita' taż-żwieġ.

Lanqas ir-raġunijiet l-oħra msemmija fiċ-ċitazzjoni ma jirriżultaw . Il-konvenuta kellha preparazzjoni tajba għaż-żwieġ għand is-sorijiet . Trabbiet ma' ħafna tfal u kellha l-opportunita' wkoll tgħin lis-sorijiet fit-trobbija tat-tfal żgħar . Kien hemm għerusija ta' sena, u kellha l-eta' tagħha wkoll meta żżewġet . Ma kien hemm xejn xi jġiegħel lill-kontendenti jgħaġġlu biex jiżżewġu u nfatti t-tfal kollha ġew fiż-żwieġ . Minkejja l-ħafna xogħol li kellha tlaħħaq miegħu, t-tfal kellhom trobbija tajba u l-konvenuta qatt ma naqset mir-responsabilitajiet tagħha lejhom . Anzi, minkejja kollox, ma sseparatx qabel ma t-tfal laħqu kibru . Jekk kien hemm xi okkazzjonijiet ta' infedelta' dan ma jistax jiġi mputat għal xi difett serju ta' diskrezzjoni fl-għoti tal-kunsens tagħha fl-okkazzjoni taż-żwieg u wisq inqas għal xi inkapaċita' li tassumi l-oneri taż-żwieġ, imma x'aktarx għal tfittxija ta' feliċita' fil-ħajja li ftit jidher li l-konvenuta kellha x-xorti ssib matul iż-żmien li qattgħet fil-ħajja miżżewġa ma' l-attur .

Għaldaqstant billi ma rriżultat ebda waħda mir-raġunijiet ndikati mill-attur għaliex dan iż-żwieġ għandu jiġi dikjarat null, din il-kawża ma tistax tirnexxi .

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi tiċħad it-talba attriċi bl-ispejjeż kontra l-attur .

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------